

U vježbi, pripremljena 30. kolovoza i održana je na temelju
članova člana ili po dogovoru.
Novci za predrživojči, crteži itd.
Novci za predrživojči ili polozaj
člana počet. Medicinske u Radu
za administraciju lata u Puli.
Kao partizne valja točno označiti one, prezime i nazivima
polozaj predrživojči.
Na lat ne vrijeće se primjeti,
zato ne javi odpravnici u
člana poslu, pa koji se
ne plaća postarina, ako se izvane
nugle u Reklamaciji.

Cehovog računa br. 847.849

Tekstura listare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste male stvari, a mologa sve pokvarit“. Narodna pravica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivić — U nakladi tiskara J. Krupović i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Izborna agitacija.

U prošlim brojevima pričali smo razne podpore i pripomoci zemaljskoga odbora za popravak i gradnju puteva i cesta, za gradnju il dogradnju vodnjaka u različitim krajevima Istre. Danas popunijemo te viesti o neobičnoj radodarnosti al. zemaljskoga odbora u Poreču. Da je ta zemaljska oblast uvek i za sve krajeve zemlje tako širokih rukava, imala bi naša Istra najbolje puteve i ceste, najbolje adrence i vodnjake, ali njezina radodarnost traje samo malo vremena, jer je proračunana i opredjeljena za stanovite krajeve i za neko samo vrijeme. To vrijeme nadalo je upravo sada, dočinio ono se blizu. To vrijeme jesu predstojeci zemaljski izbori, za kojih se uvek u Istri mjeri i gradi (obično na papiru. Op. slag.) puteve, ceste, škole itd., nučim prodaju izbori nestane načira, osnova i obećanja.

Doznačene podpore i pripomoci pojedinim občinam li mjestom Istre sada pred samimi izbori, neimaju druge svrhe, van tu, da talijanska stranka predobije za sebe odnosno pučanstvo. Nije bo mala stvar, ako se siromšnomu narodu obeca ovđe cestu, tamo vodnjak ili ako mu se dobacu koju stotinu kruna za njegove krvave potrebe. Kratkovidni i dobročudni ljudi uzmu to odmah kao suho zlato, misleć jedni, da je to dar, da im to dolazi od prijateljske oblasti, koja im dobro želi i hće, dočim je baš protivno.

Da može li smije bivši zemaljski mjerik g. Crismanich priznati i prihvati, koliko je cesta, puteva, mostova i vodnjaka izmjerio i sagradio prije raznih izbora i u raznih občinah — na papiru, svjet bi se snebio od ēuda. Ta igra sa narodom tjeru se godine i godine i rijedki su već u pokrajini ljudi, koji bi njoj i nadalje vjerovali. Radi toga je trebalo sada, da se nešto i u istinu dade, da se narod nemami samo obećani i načrti, već da mu se i dobaci koja kruna, da si sagradi il dogradi komad puta, ceste itd.

Osak se ima tumačiti i poslije doznače novca iz zemaljske blagajne pojedinim občinam Istre. Osak valja uzeći i gradnju novog vodovoda u poreznoj občini Krkavce (mjestna občina Pomjan), za koju je bila dne 29. pr. m. javna dražba u Pomjanu za uzkliknu cenu od K 2800. Za gradnju toga vodnjaka pridonjela je vlast i zemaljski odbor, ali će sve proti pod imenom podpore talijanske gospode.

Koparskoj gospodi i občinskomu poglavarstvu u Pomjanu dolazi gradnja tog vodnjaka u tako zgodno vrijeme, kao da je sve to proračunano. (Mislite da nije? Op. slag.) Talijanskoj gospodi trebaju glasovi nekojih nezastitnih Krkavčana, koji će još radje prisjeti uz „svoje gospodare“, koji će im tožbe sagraditi, toli potrebiti vodovod.

Tako se eto lovi u Istri neuke, dobročudne i lahkoumne ribice u talijansku mrežu.

Soli za občinu Kastav za 1901.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra finančija:

Dne 24. januara t. g. poslala je občina Kastav, kolar Volosko u Istri c. kr. finančialnom ravnateljstvu u Trstu molbu za doznačenje soli uz smišenu cenu za domaću porabu u god. 1901. u smislu previšnje odluke od dne 14. februara 1898 i odnoane naredbe c. kr. ministarstva finančije od dne 18. marta 1898, br. 8515, opaziv pri tom, poslo se popis pučanstva od dne 31. decembra 1900 tekar provajalo, da bi se sol doznačilo u istoj mjeri kano i za desetogodišće 1890 do 1900.

Istodobno zauzila je občina c. kr. katarsko poglavarstvo, da bi govorisomu molbu kod c. kr. finančialnoga ravnateljstva zagovaralo.

Občina, pristignu od občinara, koji su molili za doznačenje soli, zamolila je najprije dne 13. februara, pak 8. marta t. g. c. kr. katarsko poglavarstvo da njoj javi, da li je doznačila riešitu one molbe od c. kr. finančialnoga ravnateljstva.

Dne 2. maja dobita je občina odgovor na spomenutu svoju molbu od dne 24. januara 1901. putem c. kr. finančialnog nadzorništva u Puli sa nadcievkom od 23. aprila t. g. br. 5800, u kojem stoji, da je c. kr. finančialno ravnateljstvo svojim dekretom od dne 14. aprila t. g. br. 12168 javilo, da se ne može občini stalnu godišnju kolikoču soli doznačiti, jer da nije jošte poznat broj pučanstva u člavori pokrajini.

Pošto je občina dne 2. junija c. kr. katarsko poglavarstvo u tom poslu zauzila, predložila je ona dne 30. julijskog br. 2730 istoj c. kr. oblasti imenik otaca obitelji sa brojem članova svake obitelji na temelju poslijeđenog popisa pučanstva za svaku pojedinu županiju (porenju občinu) posebice sa molbom, da to c. kr. finančialnog oblasti dostaviti izvoli, e da bi na temelju toga sol za god. 1901 dobita. Dne 10. septembra t. g. br. 563 priobčila je uprava skladista soli u Voloskom občini, da je c. kr. finančialno ravnateljstvo u Trstu dekretom od dne 5. septembra t. g. br. 28902 občini doznačila sol za domaću porabu u iznosu od 121.853 kilograma za godinu 1902 i za slijedeće godine uključivo 1910, opaziv pri tom, da ako želi občina sol takodjer za godinu 1901 neka za nju molji.

Občina je na to dne 16. septembra 1901 podnesla molbu na c. kr. finančialno nadzorništvo u Puli, da bi ono kod c. kr. finančialnog ravnateljstva doznačku od soli za godinu 1901, za koju je na prvom mjestu kroz godinu češće molila, izposlovalo.

Pošto je ova već dne 15. agusta t. g. c. kr. katarsko poglavarstvo za izpostavljanje se nije u gestištu vidjelo, da bi bio mladi muž pred ili za napšenja od koga udaren, ipak nadjose ga u jutro slijedećeg dana uslijed groznih udaraca mrtvoga. Pučanstvo i radnici jesu proti redarom silno ogorčeni. Na tucu mjestu biješe sudbena komisija, te se je nadali da će se dotične zlostvice otkriti.

Pošto se taj zločin predocuje mjestu groznim i pošto nije to u Istri prvi slu-

čaj, da dizavljane hrvatske narodnosti službenici javne sigurnosti zlostavljaju, smatraju se podpisani dužnim stavili na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika i na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja slijedeći opit:

Jesi li Vaše preuzvišenosti voljne dati bezodgovljeno i najstrože izrašti, opisati dogodaj, zbivaju se u noći od 30. septembra na 1. oktobra u Vizinadi, o kojem piše spomenuti list od dne 18. oktobra nešto občinje, te kuću, o uspehu te iztrage izvestiti i eventualne mjeru poprimiti, da se takvi i slični slučaji zlostavljanja od strane službenika javne sigurnosti u Istri više neopetuju, i da se uputi službenike javne sigurnosti u obće na strogo vršenje njihove dužnosti?

U Beču, dne 22. oktobra 1901.

(Slijede podpisi.)

Glavna godišnja skupština pol. društva „Edinstvo“.

Već nekoliko dana sazivala je „Edinstvo“ i „Nasa Sloga“ rodojubje, da pošire u što većem broju k glavnoj skupštini pol. društva „Edinstvo“, koja se je obdržavala u nedjelju dne 27. t. m. u prekrasnijim prostorijama „Narodnog Domu“ u Barkovljah lik Trsta; upozorjuju občinštvo na znamenost, nestalnost i nesnosnost položaja primorskog Slavena, napose pak Hrvata i Slovaca grada Trsta i Istre, te na važnost te skupštine za djelovanje društva i njenog odbora.

Poziv tih dviju naših glasila nije ostao glas ugasnut. Dubkom puna dvorana „Narodnog Domu“ u Barkovljah i oduševljenje naroda dokazom je, da je narod shvatio svoga vodju, da ima u njega potpuno povjerenje i da je pripravio na svaku borbu, koja ga čeka.

Na pozornici sabrati se okolo stola obornici pol. društva „Edinstvo“, a među njima vidjetimo i državni zastupnik prof. Spinčića. Preko 500 učestnika iz Trsta, okoline i Istre čekalo je nestrijepljivo da se otvori skupština. Na dnevnom redu bijahu slijedeće točke: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor novog odbora. 5. O položaju. 6. Možbeni predloži.

Skupštini otvori predsjednik polit. društva g. Matko Mandić slijedećim pozdravnim govorom:

Slavno občinstvo!
Cijenjeni skupština!

Na temelju §§ 3. i 10. državnih pravila, sazivali smo za danas u rodoljubne Barkovlje redovitu glavnu skupštini pol. društva „Edinstvo“, da Vam odstupajući odbor položi račun o svom djelovanju. U imenu tog odbora pozdravljaju Vas sveti, koji ste aino pohobili iz bliza idaleka, da nam pomoći, da nam savjetujete.

Prije no li predjemo na dnevni red, predstavljaju Vam u prvom redu državnoga zastupnika g. prof. Spinčića, bivše zemaljske zastupnike, gg. braću Trinaj-

stice, nadalje istarske občinske načelnike gg. dr. Sime Kurelić, načelnika grada Pazina, Šime Defara iz Tinjana, Franu Pučiću iz Zminja, Jakova Buretića iz Bojana, oči, zast. Sankovića iz Dana, nadalje našega miloga gosta iz Cetije g. dr. Karlovića, jedinoga zastupnika puljskog kotara dra. Červara i naše vredne kmete iz Tinjana i Kringe.

Možgo koji između Vas, slavna gospo, obazirali će se za osobom, koju se je obično u prvom redu vidio, djevoljati i govoriti u našim skupština; nemamo danas u našoj sredini siedoga starca, našeg prvoroditelja Trsta i okoline, našeg velazlašnoga i objubljenoga g. viteza Ivana Nabergoa (Burni živo-klic). Po nalogu ljeđenika morao je ostati kod kuće, a mene je zamolio, da Vas u njegovu ime najdražnije pozdravim. Stolan sam, da izražam želju sviju vas, ako mi zažešim, da se čim prije oporavi i opet u naše redove stupi (Ponovno burno odobravanje i živo-klic).

Cijenjeni skupština!

Minulo je 26 godina otkad bje zasnovano pol. društvo „Edinstvo“ i otkada je bila obdržavana prva glavna skupština u sv. Ivanu kod Trsta, naime dne 2. februara 1875. god. Podpunih dalek 26 godina djeluje pol. društvo „Edinstvo“ u Primorju na temelju društvenih pravila i na korist našeg naroda. Uspisni tega društva bili su sada veći sada manji i po gotovo ni društvo ni odbornici nisu krivi, da nisu bili veći, kako smo svi željeli. Ti uspisi odvini su bili uvjet o našem stanju i položaju, a taj je opet uvjet bio za nas tužan i žalostan.

Nećete mi zamjeriti ako opazim, da danas deseti put predsjedam občim glavnim skupština pol. društva „Edinstvo“ i da za dio tih uspjeha ili neuspjeha odgovaram i ja. Koliko smo mi u to deset godina učinili dobra ili koristna, nisam pozvan da to izražujem i da o tom sudim.

Iza odstupa pok. namjestniku Depre-tis a uzradovali smo se bili svi, koji javno djelujemo, jer smo se nadali, da će i za nas nastupiti bolja vremena. Veselili smo se, jer smo se nadali, da će jednom prestat taj nesretni sistem, koji ubija cia nas narodni život. Nu veselili smo se prerano!

Njegov naslijednik, kasnije barun Rinaldić, nije bio ni za dlaku bojni od svog predašnika. I on je stupao stopama svoga predstavnika i radio je po petnih žila, da naš narod u Primorju ne dodje do onih pravica, koja ima pravo tražiti i užem izboru, sa par hiljada glasova ve-

zahijevati na temelju državnih temeljnih zakona.

Kad je ovaj napokon prisilno odstupio, misili smo, da će se odnositi barem donjekle na bolje promjeniti. Nu prevarimo se opet! Glasba ostala je ista, samo zborovodja se je promjenio! Mi se sada po mojem mišenju nalazimo u gorim odnosima nego li pod žalostne uspostove namjestnikom Rinaldinjem, u kojem smo nazirali izvrstnoga ali i do skrajnosti prefigranog činovnika, koji je mnogo občinio a komu se nije smjelo nista vjerovati.

Danas stojimo još gore. To čitimo mi danomice, tā odnosili koliko u Trstu toli u Istri kreuli su na gore.

Radi toga pozvali smo danas pravke i vodje našeg naroda, da dodiju među nas, da nam savjetuju i pomognu i da nam pokazu put, kojim moramo u buduće koracati, da se riešimo tog prežalostnog stanja. Oni će to i učiniti, oni će nam savjetovati i pomoći ali neće odvistiti samo od nas ni od njih, da se to stanje poboljša i da dodjemo jednom do svojih prava, koja nam boži i pismeni zakoni zajamčuju.

Nadam se, da ćete kažto svaki put, tako i danas pozorno slušati govornike, da ćete se uzorno ponositi i u to imate Ves Jos jednom sređeno pozdravljam. (Burno odobravanje i živo predsjednik!)

Iza pozdravnog nagovora pročitao je društveni tajnik g. dr. Černe izvješće o djelovanju pol. društva „Edinstvo“ u ovoj zadnjoj godini.

U tom izvješću g. tajnik u kratko riječi djelovanje odstupajućeg odbora a mi podajemo ovim samo važnije točke istoga. Najvažniji dogodaj u toj društvenoj godini bili su izbori za car. viče. Odbor zamolio je prvoroditelja i bivšeg vodju trčanskih Slovaca, dičnog starinu g. Ivana, viteza Nabergoa, da preuzme kandidaturu za 5. kuriju u Trstu, što je pak ovaj odlonjio obzirom na svoju starost i holički ponudjenu mu kandidaturu. Tu kandidaturu prihvatio je dr. Rybač a odbor pol. društva začeo je živo raditi, da si Slovenci osvetljaju lice pred svojim sunarodnjicima i pred celim svatom. Slovenski grada Trsta i okoline tako su bili divni organizirani, da je njihov kandidat dr. Rybač uzprkos bezsramnoj agitaciji, varanju i raznim drugim sleparijama dobio preko 8000 poštenu glasova, dočim je njegov protivnik sa prevarenim i kupljanim glasovima jedva prodro u odboreno, pročita blagajnik g. A. Bogdanović izvješće blagajnik, koje je skup

Od podupiranih dјaka bilo je 23 Hrvata, a 19 Slovaca svih razdijeljenih po sudbenim kotarima kako slijedi:

Pazin 40, Kopar 15, Buzet 14, Volosko 8, Motovun 5, Pula 3, Krk 2, Podgrad 2, Rovinj 1, Trst 1, Sežana 1.
Povrh gorenavedene podpore izdal je društvo kruna 1781/74 za nabavu učnih knjiga na uporabu siromašnijih dјaka.

Kako je iz gornjih svota i brojaka razvidno, izdati društva postepeno rastu.

Na žalost se ipak mora ustanoviti, da društveni prispjevi slijede obratni smjer, da naime padaju.

Pristupilo je društvo tekom godine 15 utemeljiteljnih a 28 redovnih članova.

Žalosću skrsenim srcem, nam je ovdje zabilježiti smrt osobitog prijatelja, dobroćinca i utemeljiteljnog člana ovog društva Andrije Marije Sterka, biskupa u Trstu.

Prošlo je školske god. posjetio ovđešnju hrvatsku gimnaziju, te razdragan ljepljim i skladišnim nastupom naših dјaka, radostnu mu suza kanu iz blagog oka, a iz ustiju mu se izvinu znacajni uzlikte: „Krv nije voda“.

Ljubav pod pritiskom odnosa, pritomjena i zanosno osvjeđenje, da će iz skupa ove mladeži izbiti sila koristnih vjeri i domovini, izvješće onaj ganutivni prizor. Vjeran onoj: »Da ti nezna ljeva, što daje desna,« često se sjecao pod omiljelom »lozinkom«. »Uime Boga« naših dјaka, a »svoje dječice« — kako njih je svojim očinskim srcem smatrao i zvao. A kada shrvan težkom bolesti je predviđao skori konac svoga života, i tada je htio pružiti zadnji dokaz svoje jučolikorat zasvjedočene ljubavi napravio toj svojoj »dječici«, zapustiv većim dјeciom svoju imovinu za hrvatske dјake u pitomištu, koje se hoće osnovati u Pazinu. Dobri biskupe, nisi doživo ostvarenja, te naše zajednički skrbno gojene osnove, ali vjeruj, da bud ko ti bio nasljednikom, će morati istim žarom prionuti uz nju, neće li vidjeti opustošene oltare crkva naših!

Podpore se udjelilo 92 dјakom što u novcu, što u odjelu i objedu ukupno za kruna 12.712/53 — dake za kruna 3.710/68 više nego li školske godine 1899./00.

cine. To je bila velika morelna pobeda i za naš narod, jer dajeće i satoji Tali-jen! državu se tako organizaci i tim uspiješima, koji su jedino za uviek razprili umiljena, tvrdjaju Talijani, da u Trstu i okolini imada neznatan broj Slovaca.

Istom festinom i isto tako organizo-vani bacili su se Slovenci u izboru borbu za treći kolegij, u kojem je opet slovenski kandidat propao na neznamom mjestu i uslijed fabriciranik glasova novopečenih citta di ma.

Odbor pol. društva držao je u raznim mjestima, po okolicu i po koparskom kotoru u svemu 19 izbornih sastanaka, na kojima se je podučavalo i bodoši nas narod pripravljajući ga na ljudu borbu, koja ga je čekala.

Izbor kandidata za pokrajinski sabor preputio je pol. društvo klubu hrvatsko-slovenskih zaštitnika u Istri i ogranicilo se na agitaciju samo u koparskom kotoru, gdje je takodjer obdržavao primjeren broj izbornih sastanaka.

Prigodom izbora za osiguravajuće druživo proti nezgodom za Primorje i Kranjsku obratio se pol. društvo na pol. društva na Gorickoj i u Kranjskom upozorjuju ih na potrebito zajedničko postupanje.

Važan dogodaj u ovoj društvenoj godini bio je takodjer popis pučanstva. I u tom pogledu učinio je odbor pol. društva „Edinstvo“ svoju svetu dužnost upozorjući naš narod na sleparije talij. e a m o r e, obdržavajući u tu svrhu poduzeće sastanke, postavivši posebnog činovnika, koji je stranke upućivao i na ruku im isao.

Takodjer u pogledu prošnja za pri-padnost išao je odbor strankama na ruku postavivši posebnog činovnika, koji je strankam molbe sastavljao i savjetje davao.

Osim toga bavio se je odbor sa raznim drugim za naš narod važnim pitanjima, kao n. pr. poljskim čuvanjima, ustrjenjem raiffeisenovih posuđilnicu, priskrbljivanjem bezkaratnih zajmova našim poljodjelcima i raznim drugim erkvenim i školskim pitanjima.

Iz cileg tog izvješća razvidno je, da je djelovanje pol. društva bilo veoma intenzivno i po naš narod u Trstu, okolini i u Istri od velike važnosti.

Pošto bje izvješće tajnika jednoglasno odobreno, pročita blagajnik g. A. Bogdanović izvješće blagajnik, koje je skup

ština takodjer jednoglasno prihvatala i odobrila.

Zatim je začeo izbor novog odbora. Nu tim je predsjednik oglašio ta točku dnevnoga reda, začu se od svoga strana glas: stari odbor, star i odbor, star i odbor! Taj jednoglasni ponovni izbor staroga odbora je predsjednik oglašio ta točku dnevnoga reda, začu se od svoga strana glas: stari odbor, star i odbor, star i odbor! Taj predlog, neinut na glasovanje, bio je privlačen per a clamationem i sa velikim zasluženjem svih skupština.

Taj jednoglasni ponovni izbor staroga odbora je predsjednik oglašio ta točku dnevnoga reda, začu se od svoga strana glas: stari odbor, star i odbor, star i odbor! Taj predlog, neinut na glasovanje, bio je privlačen per a clamationem i sa velikim zasluženjem svih skupština.

(Konac članka)

DOPISI

Iz Vabriga. (Svečano otvorenje nove škole „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“) Dne 16. oktobra otvorio se svetano u Vabrigi nova škola „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“.

Od gostova bijahu prisutni gg. Viktor Car-Emin, tajnik družbe, Šime Defar i Šime Ivetić iz Tinjana, F. Bratulić iz Pazina, Ante Iskra iz Baderne, Stipe Lepović iz Sv. Ivana od Sterne.

U 9 sati bili je u seoskoj crkvi sv. misa, koju je služio velež. g. Josip Corazzi, umirovljeni župnik u Taru. Poslije sv. mise uputi se velika povorka prema školi, molići litanijske laureanske. Pred lepim slavolukom na ulazu u školu ustanovimo se dok g. župnepravitev u Taru Rafael Fulin blagoslov zgradu izvana, a onda se uputimo u školu. Poslije obavljena blagoslova progovori prigodnu rječ djeci g. župnepravitev, pozvav sve prisutne da zahvale svojim dobročiniteljem.

Zatim stupi napred g. tajnik „Družbe“ V. Car-Emin i zahvaljuje se koli velež. g. Josipu Corazzi, toli velež. g. župnepravitev na njegovim liepim rječima i na njihovom trudu, izreče krasin, prigodni govor, u kojem predstavi i razumije pri-sutnim zadataču i svrhu škole. Predloži im i teško breme učitelja i pozove ih, da mu budu braća i savjetnici. Učitelju isto preporuci marljivost, ustrajljivost i ustrajnost u njegovoj prvoj službi; preporuci mu ljubav do svog težkog zvanja, naroda i povjerenje mu djece. Preporuci djeci, da slusaju svoje roditelje, g. učitelja, da marljivo polaze školu, i mole za svoje roditelje i dobročinitelje. Na svršetku pozove

Sprovodu u Trstu učestvovali su društveni predsjednik i tajnik, a kod zadužnica u Pazinu takodjer sva gimnazijalna mladež.

Vječna mu budi spomen!

Jos dvojice društvenih dobročinitelja preminulih tekom minule godine sjetiti nam se je ovdje na vječnu spomen njihove blagodarnosti. Jesu to utemeljitelji član Jakov Mankoč, veleržac u Trstu i pomorski kapetan Franjo Šodić u Kostreni, koji je oporučao društvo ūo kruna. Bio pokoj njihovim plemenitom dušu!

Društvo sada broji 119 članova utemeljiteljih, a 157 redovnih.

Prinosi prisjetili društvu u ime članarine i darova iznajmu ukupno K 9909/61.

Od toga iznosa odbada na:

Istru K 6456/97

Hrvatsku i Slavoniju 1873/34

Trst i okolicu 1429/70

Ine krajeve 149/60

Sa zadovoljstvom opažamo odatle, da su si Istrani u opće svjetlosti svoje dužnosti, te da sa pozitivnošću doprinoseći k uzgoju svoje mladeži. Posebnom zahvalom imademo se ovdje sjetiti njekolicine naših prirodnika iz Voloskoga i Opatije, koji, akoprenim venom jurčevim utemeljitelji, ipak mjesечно doprinoseći svoj dar u društvene svrhe. Taj običaj bi se imao zavesti od svih naših povjerenika, pa nam tako nebi u priloženom podrobnom iskazu prirodnika izostajala mnoga rodoljubna mjesta i mnoga rodoljubna imena; te nebi naš zaključeni račun dospi do žalostnog proslolog posljedaka.

I doisto, kako je izvidno iz priloženih računskih iskaza, moralo se za račun raspolažive imovine užajmiti K 5411/22, da se tako uzmognu doskocići redovitim društvenim potrebitim.

Odbor je bio usisovan to učiniti, nije li htio pri-

siliti do 30 najmanje dјaka, da ostanje od nauka.

Tako se eto dogodilo, da društvena imovina, koja je koncem upravne godine 1899./00. iznajšala kruna

18.516/99. se je snizila na kruna 14.661/87.

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu

Primili smo drugo godišnje izvješće, iz koga ćemo koliko slijedi, preporučajući rodoljubnim čitateljima plemenitu svrhu družtvu.

Iz samoga izvješća dakle za god. 1900.—1901. vadimo:

Društvenom godinom započinje i školska. Tada odboru pune ruke posla, — određenje potpora, potraga stanova, smještenje dјaka, dobava učnih knjiga, zaključak prošlogodišnjih računa itd.

Toj svojoj zadaći odbor se tršio, da po svojim i društvenim silama, te prema mjestnim odnosima što bolje udovolji.

Upisalo se u gimnaziju u oba onda opstojeća razreda ukupno 140 dјaka. I svi su bili pristojno na mjesteni, većina u samom gradu, a nekoliko u Starom Pazinu i neposrednoj okolici. Dјaci iz Lindara, Zarječja i Novaki prepovatili bi u roditeljskim kućama, a u gradu njim se priskrbljalo za objed.

Da su pak dјaci u istinu bili dobro namješteni najbolji je dokaz to, što se većina rijedki prijavili bolestnimi i od tih nijedan, komu bi bolest bila poslijedicom slabе hrane ili nedostatanog stanja.

Se zadovoljstvom pako moramo izkaznuti, da kao što lanjske, tako i ove godine imalo se u gradu Pazinu još dovoljno stanova na razpolaganje za naše dјake.

Toliko na ustuk onim, koji hotinice izvraćaju opstjeće okolnosti, kao što na znanje onim, koji su lažnim izvješćajima zavedeni.

Podpore se udjelilo 92 dјakom što u novcu, što u odjelu i objedu ukupno za kruna 12.712/53 — dake za kruna 3.710/68 više nego li školske godine 1899./00.

prisutne da uzniknu trokratni „Zivio“ N. V. sedmu preminulom godinom „caru kralju.“

G. učitelj Vabričanski zahvali se u imenu Vabričana i svoje „Dražbi“ na lepoj darenici zgradi i svim gostovom, koji su ih onaj dan pohodili. Pozove Vabričane, da ga ne prestaju podupirati u njegovoj službi.

Na to pjevači zapjevaju „Bože živi“ i nekoliko rodoljubnih pjesmica i tako se je slžbena svećanost završila. Za ciele svećanosti čitao si svima na licu izraz iskrenog radovoljstva i odusjevljenja.

Kod objeda, koji rodoljubni Vabričani priredile u slavu svoga dana, u prelepom stanu g. učitelja, nazdravljalo, govorilo i pjevalo: u najsrđanijoj slogu sve do veder, dok su gostovi otisli. Odusjevljenje nebija konca. Svaki odnosa je ugodan uspomena na one svećanosti i onaj za Vabrigu preznamneniti dan.

Vabričanom ne može se nego čestitati na takso lepoj zgradici. Dao Bog, da bude na koristi njima, i da privede do sponzana istine i pravice još i one, koji su na razne načine zaslijepljeni i varani.

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Carevinsko viće preslo je na prvo čitanje državnog proračuna. Među ostalim govorili su i slovenski zastupnici iz Kranjske Pogorelci i dr. Ferjančić; zastupnik Biankini je upitao vladu glede stanovštva, kojega misli zauzeti gledje produženja trgovackog ugovora među Austro-Ugarskom i Italijom, a baron Malfatti o neredima na sveučilištu u Inomostu. Očekujemo polaganje izvješća od našeg bečkoga izvještitelja — Izborna borba u Hrvatskoj razinahala se je na sve strane. Vlada čini opoziciju sve moguće zapriče, opozicionarnim kandidatom nedozvoljavaći držati sastanke. — U Dalmaciji će se ometiti Talijani na kandidaturi u zadarskom kotaru i trgovackoj komori zadarskoj. — U Gorickoj se pripravljava obje slovenske stranke na ljet-izborni boj na veselje naših i njihovih narodnih protivnika.

Bugarska. Knez Ferdinand otvorio je dne 28. pr. mј. sobranje priestolnim govorom.

Rusija. Dne 29. t. mј. stigao je u Budimpeštu ruski veliki knez Mihajlo Nikolajević, koga je car i kralj Fran Josip dočekao na kolodvoru i s njim se srušno izjubio. Službenog dočeka nije bilo.

Još jedna takova godina i društvo neće biti u stanju, da odgovori svojoj zadaći. Po-sljedica toga je svakomu očita.

Potanje društvene imovinske, okolnosti i novčano poslovanje izvidaju se iz priloženih računskih iskaza.

Znamenitim darom nas je minule godine obnovala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Ona je naime u svojoj skupnoj sjednici držanoj dne 7. listopada 1900. zaključila, da poklanja našemu društvu na porabu hrvatske gimnazije u Pazinu sve svoje došadanje publikacije, a u napredak, da nam se šalju publikacije akademije iznimice besplatno.

Isti zaključak, u koliko smo obavještjeni, stvorila je i Matica Hrvatska u Zagrebu.

Academija nam je jurve pripisala sve svoje došadanje publikacije, koje smo također ustupili na porabu ovdejnjeg državne gimnazije za sve vrijeme dok bude u njoj hrvatski jezik nastavnik. Tako će se naš mladi zavod snabdjeti lijepom knjižnicom, iz koje će moći crpati zdrave duševne hrane koli učitelji toli učenici.

Budi i na ovom mjestu obim gornjim zavodom izrečeno naša najtopljih zahvala svi učiteljima.

Prigodom pedesetgodisnjice biskupovanja našeg počastnog člana i dobroćinca Josipa Jurja Strossmayera dao se odbor zastupati kod svećanosti u Đakovu po narodnom zastupniku gosp. Vjekoslavu Špiniću, a u Pazinu se obdržavala služba božja na prošnjem plemenitom, svećaru.

Iznimno takdjer javnu zahvalu gg. liječnikom dr. A. Rutarom i dr. J. Šebesti, za strukovnu pomoć su besplatno našim đjakom.

Iznidemo konačno najtopljih zahvalu svim onima, koji su nam tekom minule godine bilo radom ili novčanim prinosi pripomogli u provođenju naše čovjekovske i narodne zadatce. Naplatio Bog svima stostručnim mjerom.

Mjestrie:

Don Adam Zanetti, blvsi državni zastupnik iz Zupnik u Fiumicelu (Furlanija) imenovan je stolnim prostorom u Puli. Gosp. Ivo Spanjel iz Dobrinja potio je izpit pose u Trstu, a danas izpit brzojava sa odikom u Puli. Cestitamo!

Pokrajinske:

Upraviteljom c. kr. pošte u Pazušu imenovan je privremeno g. kontrolor Nauta iz Pule.

C. k. namjestačto u Trstu imenovan je kotarsko živinara S. Alvarado u Posojilju (Hercegovina) kotarskim živinarnim u Poreču.

Izbori zastupnika. Pribjeli smo juve dane, u kojih će se birati zastupnike na istarski sabor u pojedinim izborničkim, a sada čemo nešto pobliže navesti: kada i gdje će se birati zastupnike u Istri.

Zastupnike za izvanske občine birati će se dne 5. decembra u ovih mjestih: Za občine, koje spadaju pod sudbene kotare Kopar, Piran i Buzet birati će se u Kopru dne 5. decembra 2 zastupnika.

Za občine, koje spadaju pod sudbene kotare Poreč, Buje i Motovun, birati će se istoga dana u Poreču 2 zastupnika. Za občine, koje spadaju pod sudbene kotare Vodnjan, Pula i Rovinj, birati će se istoga dana u Vodnjanu 2 zastupnika.

Za občine, koje spadaju pod sudbene kotare Pazin i Labin, birati će se istoga dana u Pazinu 2 zastupnika.

Za občine, koje spadaju pod sudbene kotare Vološko i Podgrad, birati će se istoga dana u Vološkom 2 zastupnika. Za občine, koje spadaju pod sudbene kotare Krk, Cres i Lošinj, birati će se istoga dana u Krku 2 zastupnika.

Dne 5. decembra izabrat će se dakle 12 zastupnika za izvanske občine ciele Istra. Te će izabrat biti: biraci ili fiduciari, a izbor fiduciara biti do malo dana. Dne 7. decembra birati će gradovi, trgovista i trgovacka komora u Rovinju, i to: za izborni kotar Kopar u Kopru; za Piranski u Piranu; Rovinjski u Rovinju; Buzet-Izulu i Milja; Poreč-Cabarova i Umag; Motovun-Buje-Vižinada i Oprtalj; Pazin-Labin-Ploomin; Vodnjan i Pula; Mali i Veli Lošinj; Cres i Krk; Vološko-Kastav-Lovran i Mošćenice. Gradovi i trgovista Istra birati će 7. decembra u svemu 11 zastupnika.

Istoga dana izabrat će trgovacko-obrtnička komora u Rovinju 2 zastupnika.

Dne 9. decembra birati će u Poreču svu veleposjednicu Istre 5 zastupnika.

Izvanske občine Istra biraju dakle 12 zast. Gradovi i trgovista 11 zast. Trgov. obrt. komora 2 zast. Veiki posjed 5 zast. Ukupno 30 zastupnika.

Pitanje o ustanovljenju pitomista ili dječjeg doma u Pazinu nalazi se u svojem teku, a iz raznih razloga ne prelazimo ovduje u podrobnoje izvještenje.

Na glavnoj društvenoj skupštini, držanoj dne 18. rujna 1901. bilo je odobreno postovanje odbora i pri-loženi društveni račun.

Prijatelji naši!

Začela je evo treća godina opstanka hrvatske gimnazije u Pazinu.

Primjeno je u zavod ukupno 161. djaka, i to u prvi razred 54., drugi 49., a u treći 58.

Uzmite li u obzir ove brojke i gornje izvješće te ju: Vam poznate okolnosti našeg puksa u Istri, doći ćete i sami do zaključka, što da svi uradimo.

Sgoda je tu, da stvorimo predvijete k željenom preporodu Istre, nastojimo dakle, da nas našom krvnjom ta zgora ne mine.

A krvnja bit će naša ne budemo li znali dopri-njeti koju žrtvu u svrhu, kojoj svi priznajemo osudnu važnost!

Nemojte nas dakle zapustiti! Bila ova naša molba u stot dobrih časova.

Pazin, dne 26. rujna 1901.

Za „Dječko pripremno društvo“

Predsjednik: Dr. Dinko Trnajstić.

Tajnik: Dr. Šime Kurelić.

Blagajnik: Josip Mandić.

§ 5. Članovi jesu:

- a) potastni;
- b) utemeljitelji, koji uplate barem 100 K na jednom ili u dvije godine;
- c) redoviti, koji plaćaju godimice ro K;
- d) podupirajući, koji plaćaju godimice 2 krune.

Počastnimi članovi imenjuje glavna skupština osobe, koje su si stekle osobitih zasluga za društvo.

Našim prijateljem preporučamo, da se obrate na nas u svakom neizvjesnom slučaju u poslu izbornom.

Poboljšanje učiteljskih plaća. Pošto bješe potvrđena zakonska osnova, prihvjeta u zadnjem sasjedanju istarskoga sabora, kojom se uređuju plaće pučkih učitelja Iste, dozvolio je zemaljski odbor u Poreču c. kr. zemaljskom školskom viescu za Istru traženi kredit u iznosu od K 7900 iz rubrike XXII. — 2. zemaljske zaklade za predjumove bilježen na dekrete za povlašenje učiteljskih plaća. Povratak tog iznosa od strane učitelja slijediće u 6 jednaka mjesetnih obroka potom od 1. septembra t. g. unapred.

Izbori fiduciara u pojedinim občinama Iste. Obavili će se tečajem ovoga mjeseca novembra. Sva občinska glavarstva dobila su nalog, da pripreme sve potrebito za taj izbor. Najvažniji posao je svakako za nas izbor fiduciara, jer kakvi budu fiduciari, takvi će biti i zastupnici. Bude li većina fiduciara u pojedinim izbornim kotarama naša, biti će tamo i zastupnici naši. Svuda valja dakle nastojati, da budu izabrani takvi fiduciari, koji će glasovati za naše narodne kandidate, za muževe, koji su iz naroda potekli i koji će raditi za narod. Od izbora fiduciara ovići će raditi za narod. Od izbora fiduciara moramo svuda sve sile napeti, da budu izabrani naši narodni fiduciari.

Škola na Vrhu. Zemaljski odbor u Poreču pristao je na predlog občinskog zastupstva u Krku, da bude na ustroj utemeljujući pučkoj školi na Vrhu, sa sjedištem u Kosiću, talijanski jezik kano obvezatno predmet.

Hrvatska naša djeca morati će dakle učiti tudi jezik, što je proti svim pedagoškim načelom. Mi bismo htjeli znati samo za jednu jedinu talijansku školu u Istri, na kojoj bi bio hrvatski jezik slobodnim predmetom, nipošto obvezatnim, kao što je eto određeno za hrvatsku pučku školu u Vrhu. Nije li to dvojaka mjeru sl. gospodo u Poreču?

Opet nešto za Benatti-a. Trčanski zidovčić priopćio u svojem broju od utorka, da je u Kopru na poreznom uredi neki visi porezni činovnik, koji zarobljava, da je Kopar talijanski i grad, jer razgovara i u redu govori slavski. Svi prosjedjeli, da nepomoguće proti njemu ništa, ako su prosjedovala stranke, stanjujuće izvan Kopra ili izvan Milja, jer da on drži sve ostale stanovnike koparskoga kotara za Slavene. Ali da ga vi-

Stanje imovine

do 31. kolovoza 1901.

PREDMET	K.
I. Zakladsna imovina.	
Zaklada J. J. Strossmayera	2000 —
Zaklada g. Frana Kalister	4000 —
Uloženo kod istarske posužnice - Podružnice Pazin na skupnu knjižnicu	748 —
Uloženo kod posužnice u Kopru	303 33
Uloženo kod zasebničke	543 45
Uloženo kod zasebničke	764 20
Dionice »Hrvatske dioničke tiskare«	200 —
Nekretnine	6980 56
Tražbina prama razpoloživoj imovini	3077 —
Ukupno	15616 53
II. Razpoloživa imovina.	
Zaliha učevalni knjiga uz 50% odbitka	1456 56
koje odbiv od duga:	
a) prama zakladsnej imovini K 3077 —	
b) prama zasebnikom K 2334 22	5411 22
Proizlazi manjak	3954 66
III. Faktično stanje društvene imovine iznala po tom	
imovine iznala po tom	14661 87
dakle u razmjeru prama stanju 31.8. 1900.	16128 12
Proizlazi manjak	1466 25

dite kako on kvari imena stranaka. Prestrashili biste se stalno! Nu najveći zločin počinio je tim, što se je posao ozeten u Dekane, goće je mogao odgovoriti dočinjeni svećeniku ja, a dodin bi bio morao kazati u Kopri talijanskom svećeniku s. On je, dačice za konsumno društvo u Požegi pritisnuo na jedan slovenski spis, slovenski službeni pečat. Ljudi boži, jeli moguće ni pomisliti većega griesnika. U talijanskom Kopru izdati za slovensku stranku u slovenskom jeziku spis pak još prilični nani slovenski obvezni pečat? A to je svakako odvise. Toga činovnika trebalo bi barem javno na koparskom trgu pred onom mlejačkom zgradom palicati, ako zakon ne dozvoljava da se ga objesi!

Gdje su c. kr. oblasti — više kao biesan trčanski Čifut — da tomu nečuvanomu zločinstvu na put stanu! Tu ljudu sa talijanskog tijela treba izbrisati čim prije i radikalno. Nedaj Bože, da se još sto takva dogodi u kojem drugom c. kr. urédu, koji bi imao posla — kao što ga ima primjerice porezni ured u Kopru za bar 80% slovenskih stranaka. Ne, to se ne smije optovati — i žato treba; da siši Bennati potrebe carevinsko vjeće gospodarom interpelacijom. To zahtjeva trčanski obrezac i mi očekujemo danas sutra takvu interpelaciju.

Štipendije raspisane namjestničkim oglasom 25. sept. 1901.

Jedan štipendij od godišnjih K 815 istarske kamerale zaklade za slušatelje prava ili ljetničtva rodjene na istarskom kopnu, aко pak takovih molitelja nebi bilo onda za gimnazijalce iz iste pokrajine ali u manjem iznosu od K 168.

Jedan državni štipendij za Istru od godišnjih K 168 za gimnazijalce sa istarskoga kopna osobito iz koje občine u trčansko-koparskoj biskupiji, koji se namjeravaju posvetili duhovnom staležu.

Jedan štipendij biskupa Dobrile od godišnjih K 224 za gimnazijalce ustavniteljeva roda, ako nebi takih bilo, onda za druge djece iz Istre, a sinovi ubogih kmetskih obitelji imaju prednost. Uživanje toga štipendija počinje školskom godinom 1901—1902.

Jedan štipendij biskupa Dobrile od godišnjih K 201/60 za sinove slavjanskih roditelja iz biskupije porečko-puljski osim gradova i trgovista, koji polaze austrijsku ili ugarsku gimnaziju ili realku sa redovitim učiteljskim stolicama za njemački i slavjanski jezik. Kad nebi bilo takovih molitelja sa srednjih škola, može se podijeliti štipendij dječaku, koji polazi pukču školu svoje župe, počam od 3. razreda. Prednost imaju molitelji koji misle posvetiti se duhovnom stalištu.

Jedan štipendij godišnjih K 320 iz ustanove pokojnoga kanonika u Piranu Angjela Cozich za učenike pôčamš od 4. razreda pučke škole, dokle ne svrše nauke osim bogoslovija. Prednost imaju ustanovnikovi srodnici, a kad nebi takovih, bilo, u siedemdeset reda, molitelji iz župe „Draguć“, kolara „Buzet“, biskupije trčansko-koparske.

Molitelji za jedan od tih štipendija valja da ulože svoje prošnju sa kršćenicom, svjedočbom „sironstva“, svjedočbom o ciepljenju kozica, domovnicom, školskim svjedočbama zadnjih dva godišnja zemestara, te ako zahtjevano dokazom o srodstvu, kojim ispravama valja pridodata jošte za pojedine štipendije eventualno u oglasu natječaja posebno zahtjevane priloge, najkasnije do 25. novembra 1901. Ako nije drugačije rečeno, putem nadležnih školskih oblasti na c. kr. namjestništvo.

Proti narodnomu svećenstvu! U poslednjem zasjedanju istarskoga sabora stavio je zastupnik Depangher predlog prosvjed proti umišljenoj zlorabi slovenskog svećenstva Istra u crkvi u političke svrhe. Predlog taj bijaše razpravljen u zadnjoj sjednici, u kojoj nisu prisustvovali članovi manjine — osim jednoga — radi pogreba pok. biskupa Sterka. Pred-

lagatelj nabacio je par citiranih fraza proti hrvatsko-slovenskomu svećenstvu, koje da govor na tu „članovitu“ interpelaciju dali su sami slavenski svećenici Istra. „Zbor svećenika sv. Pavla“ nazao se, naime dne 24. t. m. na izvanredne sobranje, te je prihvito jednoglasno sledeću rezoluciju:

„Na sobranju i Zboru svećenika sv. Pavla“ sakupljeni svećenici provjeruju proti interpelaciji Bennati-a u carevinom vjeću, te predlažu izjanu ministru-predsjedniku, da si istarski svećenici ne daju kratači svjaki državljanski prava te zahtjevaju radi toga zakonite zaštite“.

U sjednici carevinskog vjeća dne 22. t. m. stavio je — kako ju javisao — Bennati sa drugovi interpelaciju na tri ministra, t. j. na ministra bogoslovija i načelnika, na ministra unutarnjih posala i na ministra pravde zbog umišljene zlorabe crkava od strane slavenskog svećenstva u Istri. Čovjek bi mislio, da će interpelant, kad se već pozivje na politiku ministarstva, nasuti punu vrstu nezbudnih dokaza, kojima će satiri nevoljno naše svećenstvo, a kad tamo interpelant baje o svemu i o svacem, ali s dokazima neće na dan, neće — jer ih neima.

Pozajmio se je talijanskim listovima Primorja, koji stavljaju na sito i rešeto i najnedužniji čin našega svećenstva — opet bez temelja i dokaza — te je zatražio od gg. ministara neka za Boga stanu na put agitacijam slavenskog svećenstva. Ma da bi naveo niti jedan jedini konkretni slučaj ili dogodaj, kojim bi bio mogao podkrepliti svoju tvrdnju! Né, on jednostavno tvrdi: slavensko svećenstvo zlorabi crkve u političke svrhe, gospodo ministri poostrite vaše zakone proti takvim agitatorom i buntovnikom. To je svečista i sveta istina, jer to napisah i užtvrdih ja, Felice Bennati, c. k. zastupnik

V. kurije za Istru. Dobrili i dostojan čuđovit na tu „članovitu“ interpelaciju dali su sami slavenski svećenici Istra. „Zbor svećenika sv. Pavla“ nazao se, naime dne 24. t. m. na izvanredne sobranje, te je prihvito jednoglasno sledeću rezoluciju:

„Na sobranju i Zboru svećenika sv. Pavla“ sakupljeni svećenici provjeruju proti interpelaciji Bennati-a u carevinom vjeću, te predlažu izjanu ministru-predsjedniku, da si istarski svećenici ne daju kratači svjaki državljanski prava te zahtjevaju radi toga zakonite zaštite“.

Ova rezolucija bijaše brzojavo priobčena ministru-predsjedniku, i raznim našim listovim: Gg. ministri neće imati težak posao, budući naši viredni odgovarati na onu glasovitu interpelaciju.

Restauracija ŠEPUKA - PAZIN
za sobami za preispavanje
preporuči se
p. n. običniju i putnikom za mnogobrojnim
posjet, obećajući uviek najčuđniju postugu
iz dobri domaću kuhinju te razne zdravje
i kričku vina. Dobiju se takođe de-
serina vina, likeri i slastice.

Prve slavenske skladiste pokretača

Antona Cernigoj

Via di Piazza vecchia 1, u katu Lazetti,
Majstrica statice zadrži i Gorić.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurenca nemoguća
jer je pokušto iz prve ruke.

Cijena 50 para.

Glavno skladiste:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Bebita se u svakoj ljekarni.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Svaka gospodarica i majka

može se smatrati aretomom,
koja obzirom na zdravje,
prištednju i ugodan tek upo-
trebljuje Kathreiner-Kneip-
povu sladnu kavu, (koja je
prava samo u poznatim iz-
vornim omotima).

J. Knjigotiskara i knjigovežnica

Knjigotiskari spadajuće radnje, koje izvršuje brzo i učinko, — Zaliba svih tiskalica

prima sve u knjigotarsko-knjigovežku struku, spadajuće radnje, — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.
za župne i udjelske urede, kuo takodjer pišadeg papirja. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.
za obće prekršajne tische, brze i ljetile.

sve tiskalice za željavne i zajedne drativa u obće prekršajne tische, brze i ljetile.